
VIII. Van het apostolaat der Kerk

1. Als Christus-belijdende geloofsgemeenschap gesteld in de wereld om Gods beloften en geboden voor alle mensen en machten te betuigen, vervult de Kerk, in de verwachting van het koninkrijk Gods, haar apostolische opdracht in het bijzonder door haar gesprek met Israël, door het werk der zending, door de verbreiding van het Evangelie en de voortdurende arbeid aan de kerstening van het volksleven in de zin der Reformatie.

2. De kerk richt zich in het gesprek met Israël tot de synagoge en tot allen, die bij het uitverkoren volk behoren, om hun uit de Heilige Schrift te betuigen, dat Jezus de Christus is.⁷⁷

Grolle kon zich hier goed in vinden. Hoe valt dit nu te rijmen met zijn leerschool in Elim? Hij deelde de belangstelling voor de eigentijdse geschiedenis daarvan, die ook zichtbaar was in de Maranathabeweging. De krant moest naast de Bijbel gelegd kunnen worden. Gods leiding in de geschiedenis had alleen betekenis wanneer het nú in het geding was. Zonder dit geloof zou voortzetting van het werk van Elim en NVVI zinloos zijn, na de dood van de overgrote meerderheid van de bevolkingsgroep waarvoor dit werk was verricht. De hoop op herleving in de staat Israël was voor Grolle van essentieel belang. De kerkorde van 1951 gaf daarvoor ruimte. Hij geloofde bovendien in een volkskerk: met bereik naar héél de samenleving, en met inbegrip van gewone mensen. Nu de kans zich voordeed om die droom te realiseren kon het niet anders dan dat heilige huisjes uit het verleden zouden moeten vallen, inclusief de vooroorlogse jodenzending.

Grolle accepteerde het vernieuwingsproces niet alleen, hij droeg het ook uit in preken en talloze spreekbeurten voor allerlei kerkelijke vergaderingen. Hoofddlijn van zijn betoog was de luisteraars het bewustzijn bij te brengen van een 'Israëlitisch' denken,⁷⁸ dat verwachting en daadkracht bij de wederopbouw inhield. Daarnaast kwam zijn inzet voor de veelal onder de bezetting tot het protestantisme overgegangene leden van de joods-christelijke vereniging *Hadderech*⁷⁹ en allerlei werk op internationaal niveau.

Besluit

We hebben Grolles zienswijze langzamerhand zien veranderen. Bij dat proces heeft zijn persoonlijke achtergrond een rol gespeeld. Opgegroeid in een confessioneel gezin, waar dagelijks gelezen werd uit de Statenbijbel en de uitgebreide bibliotheek⁸⁰ werken bevatte als *Alle werken van mr. Jacob Cats*,⁸¹ het *Kort begrip* (Amsterdam, 1650), Hellenbroek, Feith, Bilderdijk, Da Costa, Ten Kate, Potgie-

⁷⁷ *Kerkorde der Nederlandse Hervormde Kerk*, 's-Gravenhage 1956², art. VIII, 1-3.

⁷⁸ J.H. Grolle, 'De ontmoeting van Kerk en Israël', in: *Kerk en Israël. Uitgave van de Hervormde Raad voor Kerk en Israël*, 42.

⁷⁹ Jonge joden-christenen die zich, ten gevolge van de onderduik in christelijke gezinnen, hadden laten dopen. Zij beschouwden zich nadrukkelijk joods én christelijk. Zij hadden voor de messias Jezus gekozen en pas in tweede instantie voor het onbekende milieu van de kerk. Helaas raakten zij geïsoleerd van joodse én christelijke gemeenschappen.